

Wandelen in Gent

Robert Declerck

Colofon

Wandelen in Gent

© 2020 Odyssee Reisgidsen vof | www.odyssee-reisgidsen.nl

© 2020 Robert Declerck

Alle rechten voorbehouden

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Derde volledig herziene druk, 2020

Tekst: Robert Declerck

Serieredactie: Bartho Hendriksen en Leo Platvoet

Foto's: Lisa Marie Declerck tenzij anders vermeld

Kaart: UvA-Kaartenmakers | www.uva-kaartenmakers.nl

Druk: Q-Promotions, Tilburg | www.q-promotions.nl

Omslag: naar een ontwerp van De Weijer Design | www.deweijerdesign.nl

Odyssee Reisgidsen

Odyssee Reisgidsen levert zijn titels als paperback of als e-book. Paperbacks zijn verkrijgbaar bij de (reis)boekhandel in Nederland en Vlaanderen, via Bol.com of de Odyssee-website. De e-books zijn verkrijgbaar via diverse platforms.

Uiteraard proberen wij de geboden informatie zo actueel en accuraat mogelijk te houden. Toch kunnen er onvolkomenheden en fouten in de tekst voorkomen.

Odyssee aanvaardt daarvoor geen verantwoordelijkheid.

Een * achter de naam van een restaurant betekent dat je meer informatie over het betreffende etablissement vindt onder het kopje 'Horeca onderweg: geproefd en goed bevonden' aan het einde van het betreffende hoofdstuk.

Volg Odyssee op Facebook, twitter en Instagram

www.odyssee-reisgidsen.nl | info@odyssee-reisgidsen.nl

Foto omslag paperback: Zicht op de Graslei. Foto BigStock

Foto titelpagina: Plotersgracht/Vrouwebroersstraat, twee sfeervolle straatjes.

Foto Mary Kuiper

Foto pag. 5: Gent per boot. Foto Stad Gent – Dienst Toerisme

ISBN 9789461230751

Voorwoord

Gent beschikt over zoveel uitnodigende facetten, die bovendien dicht bij elkaar liggen, dat wandelen de ideale manier is om de stad te verkennen, die bovendien deels autoluw is.

Overal, zowel bij monumentale gebouwen, op gezellige pleinen als achter hoek en kant druipt geschiedenis van de muren. Gaat je eerste aandacht naar kunst, cultuur, gezelligheid, groen of zelfs stilte, de wandelingen in deze gids leiden je erheen. Langs straten en pleinen of op minder bekende plekjes doe je ontdekkingen die vragen om weerkerend bezoek, of je nu Gentenaar bent, toerist of passant. Voor lekkers op vlak van spijs en drank verwijst deze gids naar talloze horecazen, allemaal 'geproefd en goed bevonden'.

Gent toont haar schoonheid bij dag en bij nacht. Na een kennismaking overdag ontdek je na zonsondergang hoeveel meer er nog te ontdekken valt. Een ingenieus lichtplan zorgt er dan voor dat je Vlaanderens' mooiste stad in een totaal ander licht ziet. Hoogtepunt van een wandeling in avondlijke sfeer is het lichtkunstwerk 'Blauwe Vogels', geïnspireerd op 'L'Oiseau Bleu' van Maurice Maeterlinck, winnaar Nobelprijs Literatuur in 1911.

In deze editie duiken twee nieuwe wandelingen op. Een van de wat minder bekende facetten van Gent zijn haar groene plekken, eerder intiem binnen de stadskern, maar fors ruimer erbuiten. Langs de eerste reeks groene plekken wandel je, naar die buiten de kern word je verwezen.

Een stad kan je omschrijven als méér dan de som van haar wijken. Na 1977 kreeg Gent een flinke groeistuijp: meer inwoners, een grotere oppervlakte, zoveel meer boeiende plekken, extra creativiteit enz. Niet onterecht dus dat we je ook uitnodigen om kennis te maken met een van die deelgemeenten. In oppervlakte is Ledeberg de allerkleinste, naar bevolkingsdichtheid de allerhoogste. In het diverse Ledeberg borrelt creativiteit op, maar haar verleden zorgt ook voor veel verrassende verhalen.

Veel lees- en wandelplezier,

Robert Declerck

Eén van de ca. 265.000 (trotse) Gentenaars

Tips

Uiteraard houdt Odyssee zich aanbevolen voor reacties van kritische lezers. Zijn er foutieve vermeldingen, wijzigingen in openingstijden en prijzen Laat het ons weten! Of heb je tips over hotels, restaurants en dergelijke? Ook dat horen we graag! Stuur een email naar: info@odyssee-reisgidsen.nl.

Inhoudsopgave

Gent verkennen

Veelzijdige, diverse en gezellige stad 7

Wandeling 1 | Zwerven door middeleeuws Gent

Een driedubbele moord in 1354 9

Wandeling 2 | Op zoek naar de bakermat van de stad

Twee abdijen aan de basis van het ontstaan van Gent 24

Wandeling 3 | Religieuze verscheidenheid

Tussen Holy Corner en Cultuurkapel 32

Wandeling 4 | Gent onder Duitse bezetting in de Eerste Wereldoorlog

Langs herinneringen aan de Grote Oorlog 40

Wandeling 5 | Langs Gentse parken, tuinen en ander groen

Groen in Gent 50

Wandeling 6 | Ledeberg, vol verhalen

Bijzondere plekken, verrassende verhalen en street art 64

Kaders

Stenen in Gent 11

De moordenaars van de Alijns 14

De verdere geschiedenis van Het Huis van Alijn 14

Driemaal Manneke Pis in Gent 15

Vader en zoon op de Onthoofdingsbrug 16

De Lieve: vaarweg naar de Noordzee 18

Gentse Feesten: vervangen de talloze feesten bij heiligennaamdagen 25

Waterzooi: kip of vis? 28

Met de tram naar Moscou 31

Talloze gevelkapellen in Gent 37

Ingelandgat: hoe de Engelse koning de stad betrad 39

België en de Eerste Wereldoorlog 41

Gent, hoofdplaats van Etappegebied IV' 43

De Stadshal: omstreden, gelauwerd en bespot 47

Gentenaars en mosselen 48

Picknicken in Gent 52

De Gentse Floraliën 58

Nog meer groen in Gent 61

Eeuwenlang een Ajuinmarkt 65

Abel, oliebollebaron 67

Ontmoeten bij brood en doe-het-zelf 68

Hilarius Bertolf: filosoof en gastronom? 69

Waarom Moscou? 71

Hagenpreken in Ledeberg (en elders in Gent) 74

Ledeberg en het Lam Gods 75

Veelzijdige, diverse en gezellige stad

Ontmoeten is een belangrijke functie van de nieuwe stadsbibliotheek De Krook

De rijke geschiedenis, de veelheid aan monumenten, de gebeurtenissen die de stad overspoelden met bijzondere verhalen, de talloze mooie hoekjes, het uiterst gevarieerde horeca-aanbod... Dat alles tonen in slechts zes wandelingen dwingt noodgedwongen tot selectie. Gent heeft immers zoveel te bieden.

Gent is bovendien een gezellige stad, heerlijk om te bezoeken, maar ook om te blijven 'plakken'. Een zeer diverse stad is het ook, vol kleur en verscheidenheid, waar het aangenaam vertoeven is. Op een plein, op een terras, achter een caféraam, vanuit de tram, telkens weer toont deze stad haar talrijke gevarieerde facetten. Grijp ze en probeer ze vast te houden. Tot je weer terugkomt.

Elke wandeling wordt voorafgegaan door een beschrijving van de gebeurtenissen die de achtergrond vormen van die tocht door de stad. Via deze thematische wandelroutes ontdek je niet alleen de geschiedenis van de fiere en rebelse stad Gent, je wandelt ook langs leuke winkeltjes en restaurants, je doet allerhande schilderachtige plekjes aan, je treft monumenten uit heden en verleden, je proeft van vele culturen.

Je zal vaststellen dat een wandeling of een dagtrip lang niet voldoende zijn om Gent te ontdekken. Het selecteren van de 'aanbevolen adresjes' was een behoorlijke maar zeer aangename klus waar de auteur zich met graagte aan overgaf. Een nog veel zwaardere taak, de verkenning van de honderden terrasjes die de stad telt, heb ik bewust slechts zeer gedeeltelijk uitgevoerd.

Tijdens vier van de zes wandelingen richten we ons specifiek op gebeurtenissen, gebouwen en restanten uit de betrokken periode. We schenken dan minder aandacht aan ander fraais, maar dat ontdek je dan weer tijdens een andere wandeling.

Bezienswaardigheden in verband met het thema en / of het tijdvak van iedere wandeling staan in vet, terwijl de routebeschrijving en aanbevolen horecazaken worden aangeduid.

Hoe de startplaats van de wandelingen bereiken?

De startplaatsen van wandelingen 1-4 liggen in de voetgangerszone. Bij wandelingen 5 en 6 vertellen we hoe de startplaatsen daarvan te bereiken.

- Ben je met de trein, dan neem je aan het Sint-Pietersstation tram 1 richting Evergem tot aan de halte Korenmarkt (in de Sint-Niklaasstraat). Alle startplaatsen 1-4 liggen op wandelafstand.
- De auto parkeer je ofwel op een *Park & Ride* aan de stadsrand ofwel in een van de ondergrondse parkings in het centrum (Kouter, Ramen, Reep, Savaanstraat, Sint-Michiels, Sint-Pietersplein, Vrijdagmarkt en Zuid). Aan een *Park & Ride* neem je een tram naar de Korenmarkt (tramlijnen 1 of 4). De haltes waar je moet uitstappen bevinden zich op enkele tientallen meter van elkaar: achteraan in de Sint-Niklaasstraat of aan de zijgevel van de Sint-Niklaaskerk (Cataloniëstraat). De ondergrondse parkings zijn duidelijk bewegwijzerd en liggen op wandelafstand van de startplaatsen 1-4.

In Gent is sinds 1 april 2017 een *Circulatieplan* van kracht. Dit houdt in dat de binnenstad op tal van plaatsen verkeersvrij is. Meer ruimte en veiligheid voor de zwakke weggebruikers dus. Alle ondergrondse parkings blijven bereikbaar. Sinds 1 januari 2020 is de stadskern een LEZ (Lage Emissie Zone). Een auto die niet voldoet aan deze normen krijgt een boete als deze binnen deze zone rijdt, tenzij de bestuurder vooraf een pas heeft aangevraagd (tegen betaling). Benzine-wagens moeten voldoen aan Euronorm 2, dieselwagens aan Euronorm 5. Meer info: <https://stad.gent/nl/mobiliteit-openbare-werken/lage-emissiezone-2020>.

Gent Verlicht: prachtig wandelen 's avonds

Driejaarlijks (2021, 2024) organiseert Gent einde januari-begin februari een **Lichtfestival** van internationale allure. Maar ook alle andere dagen van het jaar kun je al wandelend prachtig verlichte locaties ontdekken. Een uitgekiend Lichtplan zorgt dagelijks tot middernacht voor een sfeervolle verlichting van monumenten, straten en pleinen met behulp van de zuinigste verlichtingstechnologie (LED).

Op de website van de stad Gent (<https://stad.gent>) vind je onder het trefwoord *Ghent Light Plan* een lijst van de locaties die op dergelijke wijze verlicht zijn samen met een kaartje voor een feeëriek wandeling door Gent. Tal van locaties die je overdag aandoet tijdens de wandelingen uit deze gids bekijk je 's avonds opnieuw bij 'een ander licht'.

Een driedubbele moord in 1354

De moord op de broers Alijn leidde tot de oprichting van wat nu het Huis van Alijn is

Hoe een meervoudige moord resulteerde in een museum voor volkskunde. Volgens de legende werd Hendrik Alijn vermoord door Simoen Rijm. Beiden waren verliefd op Godelieve, wiens vader een belangrijke rol speelde bij de Gentse wevers. Zij verkoos de armere Hendrik boven de rijkere Simoen. Na de moord op haar geliefde vestigde Godelieve zich in het Begijnhof. Het ware verhaal is evenwel minder romantisch, maar beslist boeiender.

Vroeg in het jaar 1354 werd Hendrik Alijn op klaarlichte dag neergestoken met een dolk bij het verlaten van de Sint-Janskerk (nu Sint-Baafskathedraal) door Simoen en Goswijn Rijm en een achttal van hun aanhangers. Hendriks broer Zeger en zijn dienstknecht gingen achter de moordenaars aan, maar werden op hun beurt neergestoken. Zij overleden enkele dagen later. De omstandigheden van de moorden werden verzwaard doordat ze op kerkelijk domein gebeurden en doordat Hendrik Alijn schepen (wethouder) van de stad was.

Sommigen gaan ervan uit dat het de rivaliteit tussen wevers en volders de diepere oorzaak was voor de driefvoudige moord. Noch de moordenaars noch de slachtoffers behoorden evenwel tot deze beroepsgroepen. De ware beweegreden zou schuilen in het conflict tussen de aanhangers van Artevelde en die van graaf Lodewijk van Male. Tijdens een discussie het jaar voordien zou Hendrik Alijn 'smadelijke woorden' uitgesproken hebben ten opzichte van Simoen en Goswijn Rim, waardoor er 'wanconste en onvriendscpe' was ontstaan tussen beide families. De moordenaars kwamen er niet goedkoop van af. In een eerste vonnis,

reeds uitgesproken in hetzelfde jaar, werden de goederen van de Rijms verbeurd verklaard, ze werden buiten de wet gesteld en verbannen uit Gent. Een nieuw vonnis uit 1363, met het oog op verzoening tussen beide families, zou de straffen aanzienlijk verlichten. De hoofdschuldigen werden toen veroordeeld tot het betalen van een jaarlijkse rente van 120 parisis, waarvan de opbrengst moest gebruikt worden voor het onderhoud van een godshuis en bijhorende kapel. In dit vonnis verduidelijkte Lodewijk van Male, graaf van Vlaanderen, de doelstellingen van het godshuis: dagelijks onderhoud verschaffen aan arme mensen en alle werken van christelijke barmhartigheid beoefenen. Aansluitend op het vonnis werd bij wijze van definitieve verzoening het 'Kinderen Alijnshospitaal' ingericht in een woning van de familie Alijn, vandaag gekend onder de naam 'Huis van Alijn'. Enige tijd later werden acht huisjes voor arme bewoners gebouwd op de binnenplaats van het huis.

Begin & aankomst

1. Sint-Baafskathedraal
2. Stadhuis
3. Huis van Alijn
4. Gravensteen
5. Appelbrugparkje
6. Belfort
7. Geeraard de Duivelsteen

Begin & aankomst: Sint-Baafskathedraal, Sint-Baafsplein
 Afstand: 4,5 km

Hoe de startplaats bereiken? Vanaf de tramhalte Korenmarkt (Sint-Niklaaskerk) wandel je voorbij het Belfort naar de Sint-Baafskathedraal op het Sint-Baafsplein.